

Idős tölgyesek az Alsó-Duna árterén

Kovács Gyula

Kovács, Gy. 2008. Old-grown oak forests in the lower Danube valley. - Ornis Hung. 15-16: 99-99.

The riparian forests of Hungary are unique in all of Europe. These are parts of the few habitats where a semi-natural vegetation could have remained or re-grown, in spite of the human interference. In 2002 I wrote up the nearly 10 years of study about the forests of Béda-Karapancsa, in the lower Danube riparian area. I evaluated more than 8000 ha area on the digital map and data-base of the Duna-Drava National Park and I gained the data about the forests from the Forestry Database of the National Forestry Service. Together with my colleagues we did detailed botanical and ornithological research in 15 parts of these forests. Thematic maps were made to show the distribution of exotic tree species as well as the locations of protected plant and bird species. During this research it turned out that the percentage of the old-grown oak-ash-elm hardwood forests (*Fraxino pannonicae-Ulmetum*) is extremely low, hardly reaching 2%. With cautious estimation this is less than one tenth of the potential habitats, moreover only strongly fragmented patches of these forests exist. In many cases their places were taken over by monocultures consisting of exotic tree species, such as Black Walnut (*Juglans nigra*) and Poplar hybrids (*Populus x. euramericana*). The fragments of the old oak forests are of special importance both botanically and zoologically. These give shelters to several, rare, vulnerable species, which can only be satisfactorily protected though saving their habitats. Here, one can find the indigenous herbs, trees, birds, bats, insects and many other creatures, that are vital to a self-regulated complete ecosystem.

Magyarország ártéri erdei egyedülállóak egész Európában. Azon kevés élőhelyek közé tartoznak, ahol a természetközeli vegetáció még megmaradhatott, vagy újra kialakulhatott az emberi beavatkozások ellenére. Az Alsó-Duna árterén, Béda-Karapancsa erdeinek majd tíz éves vizsgálatát 2002-ben dolgoztam fel. Több mint 8000 ha értékelését végeztem el a Duna-Dráva Nemzeti Park digitális térkép- és adatállományán, illetve az erdőkre vonatkozóan az Erdészeti Adattárból az Állami Erdészeti Szolgálattól kapott adatokon. Munkatársaimmal 15 erdőrészletet részletesen kutattunk növénytani és madártani szempontból. Tematikus térképek készültek a tájidegen fafajok elterjedéséről, védett növény- és madárfajok előfordulásáról.

A kutatás során fény derült arra, hogy az idős tölgy-kóris-szil keményfás ligeterdők (*Fraxino pannonicae-Ulmetum*) aránya rendkívül kicsi, alig 2%. Óvatos becslés alapján ez a potenciális élőhely egytizedét sem éri el, ráadásul ezen erdők erősen feldarabolódott foltjaival találkozhatunk csupán. Sok esetben helyüket tájidegen fafajokból álló monokultúrák, pl.: fekete diósok (*Juglans nigra*), nemesnyárasok (*Populus x. euramericana*) foglalják el. Az idős tölgyesek fragmentumai mind növénytani, mind állattani szempontból kiemelt fontosságúak. Utolsó mentsvárjai számos ritka, specialista fajnak, melyek megóvása, csak élőhelyük védelme által lehetséges. Itt megtalálhatóak a társulást jellemző őshonos lágý- és fásszárúak, madarak, denevérek, rovarok és még számos élőlény, melyek egy nagyfokú önszabályozásra képes ökoszisztémában szükségesek.

Kovács Gy., Al-Dunai Természetvédelmi Alapítvány, 8638 Balatonlelle, Irmapuszta e-mail: gyuszkovar@yahoo.com

